

Центральний інститут
післядипломної педагогічної освіти АПН України
Інститут соціальної та політичної психології АПН України
Національна медична академія
післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика
Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова
Центр психології руху і танцю „Малюма і Такете”
Арт-терапевтична асоціація

ПРОСТІР АРТ-ТЕРАПІЇ: ОБРАЗИ, ПРОБЛЕМИ, РЕСУРСИ

**IV Міждисциплінарна
науково-практична конференція
з міжнародною участю
(Київ, ЦППО АПН України)
1-2 березня 2007 року**

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАРТНЕР

ВСЕУКРАЇНСЬКА ГАЗЕТА
ПСИХОЛОГ

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС - 23316

ВИДАВНИЦТВО „ШКІЛЬНИЙ СВІТ”

Арт-терапевтична
АСОЦІАЦІЯ

Київ – 2007

УДК 159.9
ББК 84.5

Простір арт-терапії: образи, проблеми, ресурси: Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Київ, ЦППО АПН України, 1–2 березня 2007 р.) / За наук. ред. А.П. Чуприкова, В.А. Семиченко, О.А. Бреусенка-Кузнєцова, О.Л. Вознесенської. – К., 2007. – 118 с.

Редакторська група – *А.П. Чуприков,
В.А. Семиченко,
О.А. Бреусенко-Кузнєцов
О.Л. Вознесенська*

У збірнику представлено тези доповідей та концепції майстер-класів IV Міжнародної науково-практичної конференції з міжнародною участю „Простір арт-терапії: образи, проблеми, ресурси” (м. Київ, ЦППО АПН України, 1–2 березня 2007 р.), які відбивають сучасний стан теорії та практики арт-терапевтичної допомоги особистості у вирішенні життєвих проблем та пошуку внутрішніх ресурсів особистісного зростання.

Для арт-терапевтів, психологів, педагогів, психіатрів, мистецтвознавців, для всіх, хто цікавиться вітчизняним та світовим досвідом арт-терапії.

ISBN 966-8063-32-21

© ГО «Арт-терапевтична асоціація», 2007

РАЗВИТИЕ ЭМОЦИОНАЛЬНОГО ИНТЕЛЛЕКТА И АКТИВИЗАЦИЯ САМОПОЗНАНИЯ БУДУЩИХ ПСИХОЛОГОВ

*Калашник Анастасия Викторовна,
аспирант кафедры возрастной и педагогической психологии
Белорусского государственного педагогического
университета им. Максима Танка (Минск, Беларусь)*

В последнее время возрастает значимость психологического знания в различных сферах жизни человека. Это обусловлено усилением интереса личности к себе, своему внутреннему миру, стремлением общества к прогрессу. Получение психологического знания является одним из путей совершенствования как отдельной личности, так и общества в целом. Развитые государства заботятся о своем будущем, поэтому образование для них является приоритетной статьей в распределении средств. Глобальная задача образования заключается не столько в передаче знаний, формировании умений и навыков, сколько в развитии интеллектуальных способностей человека, под которыми, согласно Н.П. Локаловой, понимается степень сформированности познавательных процессов, зрелости мотивационно-эмоциональной, волевой, произвольно-регуляторной, аффективно-поверхностной сфер.

Особое значение в подготовке специалистов-психологов занимает развитие их эмоционального интеллекта, так как одним из профессиональных качеств психолога является наличие у него знаний, умений и навыков в области эмоциональной сферы человека: способности к различению собственных эмоций и эмоций других людей; использованию эмоций для повышения эффективности мыслительной деятельности, пониманию значения эмоций, управлению ими [1, с. 78–86]. Все это входит в структуру эмоционального интеллекта, изучение и развитие которого – предпосылка увеличения удельной доли психологической науки в обществе. В учебных стандартах по специальности «Психология» заложено конкретное содержание, включающее в себя разделы «знать» и «уметь» по каждой дисциплине. Актуальным видится изучение проблемы соответствия имеющихся у студентов, обучающихся психологии, знаний и их

применение. В отличие от привычного процесса приобретения знаний, в области психологии их применение в повседневной жизни требует значительных усилий. Совершенствование психики происходит за счет регулярного использования знаний психологической теории [2, с.6].

В психологической науке, на текущем этапе ее развития, наметился определенный разрыв между так называемыми академическим и практическим знанием. Это проявляется в превалировании объяснительно-иллюстративного метода преподавания психологии. При подобном подходе к обучению учащийся получает «готовое» знание, что не требует от него активной позиции в преобразовании и присвоении информации. Студент не пропускает через себя, а как бы «проглатывает» знания, что при необходимости решения конкретной жизненной проблемы, ставит его в затруднительное положение [7, с. 15–16].

В связи с этим существует ряд причин неэффективности психологической помощи. Одной из таких причин является психологическая непроработанность личности практического психолога. В то время как в профессиональную ментальность психолога должна входить особая система безусловных установок самопринятия, самоотношения, самоуважения, самопрезентации, то есть позитивного самовосприятия [8, с. 31] и активного самопознания [6]. В своих работах М. Келеси определяет самопознание как познание, обращенное на себя, являющееся гносеологической стороной процесса самосознания и формой сознания [5, с. 1–2]. Также самопознание определяется в современной психологии как «вся сумма информации о себе, представленная в индивидуальном сознании» [3, с. 34].

Согласно исследованиям В.В. Столина, в структуре личности и сознании человека существуют так называемые внутренние преграды, которые могут препятствовать или содействовать выполнению отдельных действий. К таким преградам относятся следующие образования личности: ожидание негативных общественных санкций; ожидание негативных семейных санкций; гордость, самолюбие; совесть; робость; слабование; потребность в свободе и творчестве; потребность в благополучии; боязливость; стыдливость [9].

Особую важность, на наш взгляд, в преодолении внутренних преград личности приобретают исследования роли психологических знаний, стимулирующих самопознание, способствующих развитию и совершенствованию эмоционального интеллекта.

Практика показывает, что для развития эмоционального интеллекта и активизации самопознания будущих психологов, в программах психологических специальностей необходимо существенно увеличить пространство, занимаемое активными методами обучения: арт-терапевтическим и музыкотерапевтическим тренингом, в частности [4, с. 44–47].

Литература:

1. *Андреева И.Н.* Эмоциональный интеллект: исследования феномена // Вопросы психологии. – 2006. – № 3. – С. 78–86.
2. *Ерчак Н.Т.* Общая психология. Тестовые задания /Н.Т. Ерчак. – Мн.: Новое поколение, 2005. – 126 с.
3. *Знаков В.В., Павлюченко Е.А.* Самопознание субъекта // Психологический журнал, 2002. – Т. 23. – № 1. – С. 38–52.
4. *Калашиник А.В.* Мастер-класс: „Самопознание и самораскрытие средствами музыкальной терапии” // Простір арт-терапії: можливості та перспективи: Том 2: Матеріали III міждисципл. науково-практ. конф. з міжнар. участю (м. Київ, ЦППО АПН України, 2-3 березня 2006 року) / За наук. ред. А.П. Чуприкова, О.А. Бреусенка-Кузнецова, О.Л. Вознесенської. – К: Міленіум, 2006. – С. 41–44.
5. *Келеси М.* Развитие самопознания личности в раннем юношеском возрасте. – Учебно-методическое пособие /Под. ред. Л.Ф. Бурлачука. – К, 1996.
6. *Коптева С.И.* Развитие самопознания личности посредством художественной перцепции: Дис... канд. психол. наук. – Мн., 1997. – 20 с.
7. *Краснова Т.И.* Развитие рефлексии старшеклассников в процессе активного обучения психологии: Дис... канд. психол. наук. – Мн., 2000. – 20 с.
8. *Сатогова Е.Е.* Психолог в современной России: ожидания общества и самовосприятие // Возрастная, педагогическая и коррекционная психология. – Сборник научных трудов. Выпуск 2. – Мн.: Карандашев Ю.Н., 2000. – С. 14–26.
9. *Столин В.В.* Самосознание личности. – М.: Издательство Московского университета, 1983. – 284 с.

ЗМІСТ

Життя як творчість	3
Тези доповідей	
Бернадська Дарія. Творча діяльність – шлях до розвитку особистості.....	5
Божор Олена. Психологічна допомога дитячим будинкам сімейного типу..	6
Бреусенко-Кузнецов Олександр. Проблеми арт-терапевтичного руху в дзеркалі спільної казки.....	8
Вознесенская Олена. Три погляди на функції арт-терапевта.....	13
Газолішин Владислав. Арт-терапевтичний простір повергає довіру.....	16
Деркач Оксана. Перспективи використання арт-терапевтичних технік у навчально-виховному процесі сучасної школи	19
Єценко Наталія. Квалітативна відповідність особливостей дитячого віку і колористики здорового предметно-просторового середовища.....	21
Злючевська Людмила. Арт-терапія як ефективний метод розвитку і професійного самовизначення у профорієнтаційній роботі з учнівською молоддю.....	23
Каташнік Анастасія. Розвиток емоційного інтелекту та активізація самопізнання майбутніх психологів.....	26
Конигін Олександр. Деякі проблеми розвитку арт-терапії у східній Європі в загальноєвропейському контексті.....	28
Косенко Данійл. Терапевтичний вплив формують формують принципів в оформленні інтер'єрів	32
Латуненко Юлія. Діти, котрих б'ють, та їх малюнки	34
Лушин Павло. Психологічний захист: психоімуннологічний і екофасилітативний контекст аналізу	36
Мова Людмила. Танцювально-руховий шлях розвитку професійної свідомості психолога	41
Найдонова Любов. Арт-терапія в інформаційну епоху: від віртуальності до справжності.....	42
Плетка Ольга. Використання казкотерапії при роботі з підлітками.....	44
Пов'якель Надія. Арт-терапевтичні психотехнології у розвитку творчого потенціалу саморегуляції майбутнього психолога-практика	46
Сакович Наталія. Ігри на піску як спосіб моделювання і конструювання реальності.....	50
Сидоркіна Марина. Роль творчої взаємодії дітей з батьками для розвитку дитини.....	52
Скрипник Тетяна. Специфіка програми музичної терапії для дітей з аутизмом.....	54
Стадник Володимир. Досвід використання елементів арт-терапії в роботі психолога дитячого оздоровчого табору	56